

28. Vattgruvsmossen och Stora Envättern



Stora Envättern

Naturreseptat Vattgruvsmossen och Stora Envättern ligger i det sjö- och skogrika området söder om sjön Yngern i Södertälje kommun. Här passerar Sörmlandsleden och området är ett omtyckt utflyktsmål för svamp- och bärplockning.

Mitt i Vattgruvsmossens naturreservat ligger den stora öppna mossen som omges av sumpskogar med pors och skvattram. Besöker du området under våren finns chans att höra spelande orrar och trumpetande tranor. Runt Vattgruvsmossen löper en markerad stig och genom reservatet går Sörmlandsleden, som har en fin rastplats vid sjön Stora Kobäcken.

Vattgruvorna är gamla järnmalmsgruvor som ligger i anslutning till reservatet. Från början av 1700-talet och fram till 1860-talet

bröt man järnmalm här. Åtta djupa schakt och många lämningar av husgrunder och varphögar (sten som inte var malmbärande) vittnar om den forna gruvsdriften. Vattgruvan, som är det djupaste av schakten, sträcker sig drygt hundra meter snett nedåt. Stora mängder ved gick åt för att hålla gruvsdriften igång. Skogen i området har säkerligen varit mer eller mindre kalavverkad tidigare, men är idag mellan 50 och 150 år gammal.



Stora Envättern

Stora Envättern är en näringsfattig och förhållandevis opåverkad skogssjö. Siktdjupet är hela sex meter och största djupet är elva meter. Sjön är artfattig men här finns abborre, mört, gärs och gädda. Fiske är dock inte tillåtet. Sörmlandsleden har en vacker sträckning längs sjöns norra strand och här finns flera eldplatser. Runt sjön finns upp till 200 år gamla skogsbestånd, vilket är ovanligt i dagens skogslandskap. På död ved i den gamla skogen finns de sällsynta vedsvamparna blackticka, gränsticka och laxticka. Söder om sjön ligger några små myrtyrjävar omgivna av tallmossar med siles-hår och tranbär. Här växer även vår minsta orkidé, spindelblomster. På Långviksmossen kan man stöta på tjäder och över sjön ses ofta fiskgusen flyga.

FAKTA

Vattgruvsmossens naturreservat ligger 6 km väster om Järna i Södertälje kommun. Området är 74 hektar stort och reservatet bildades 1996. Stövlar rekommenderas. **Stora Envättern** ligger 9 km norr om Gnesta. Reservatets landyta är 109 hektar och även det bildades 1996. Det är förbjudet att fiska i sjön. Länsstyrelsen förvaltar reservaten som ägs av Sveaskog. **OBS!** Det är cirka 10 km mellan reservaten längs Sörmlandsleden.

VÄGBESKRIVNING

Vattgruvsmossen: pendeltåg till Järna, därefter Sörmlandsleden till fots cirka 6 km eller med cykel enligt nedan.

Med bil kör du på väg 57 västerut från Järna och tar av mot höger strax efter Järna tätort, reservatet är skyltat. P-plats vid Vattgruvorna. Därifrån utgår stigarna till Sörmlandsleden.

Stora Envättern ligger långt från allmänna kommunikationer.

Med bil: från vägen mellan Nykvarn och Järna, tag av västerut där det är skyltat "Gnesta 17". Fortsätt 6 km till Yngsviken, därefter till fots på Sörmlandsleden 2 km. En ny parkeringsplats anläggs våren 2007 vid Römossen, varifrån du når reservatet via en markerad stig.